

UNELE ACTIVITĂȚI ALE FARMACISTULUI ÎN PROMOVAREA SĂNĂTĂȚII PUBLICE ȘI A MODULUI SĂNĂTOS DE VIAȚĂ

Mihail Brumărel, Stela Adauji, Elena Berdea
Catedra Farmacie Sociala USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Some pharmacist's activities in promotion of public health and healthy life style

The study deals with the importance of community pharmacies and pharmacists in public health and healthy life style promotion through prevention of pernicious habits, such as smoking. It was demonstrated that pharmacists and pharmacists are the most available members of health care team for the patients and healthy population and in this way they are engaged in the process. Some data concerning smoking harm for population are mentioned. The two schemes of smoking cessation services are proposed: monitoring scheme for persons who want to stop smoking and group stop-smoking service, as well as information about nicotine substitution therapy.

Rezumat

În lucrare se evidențiază importanța farmaciilor comunitare și a farmaciștilor în promovarea sănătății publice și modului sănătos de viață prin implicarea lor în prevenirea deprinderii populației cu unele vicii cum ar fi fumatul. Se demonstrează că farmaciile și farmaciștii sunt cei mai accesibili specialiști din sănătate pentru bolnavi și populația sănătoasă și de aici implicarea lor în multe țări ale lumii în acest proces. Se indică unele date statistice privitor la impactul fumatului asupra societății. Se propun două modele de prestare a serviciilor anti-fumat: schema de monitorizare a persoanelor care vreau să lase fumatul și prestarea serviciilor anti-fumat în grup precum și oferirea informației despre modalitatea de utilizare și efectele preparatelor terapiei de substituție nicotinică.

Actualitatea temei

Sănătatea reprezintă unul din principalii indicatori ai calității vieții și factorul primordial al dezvoltării durabile a societății. Ca și în cazul altor țări, sistemul de ocrotire a sănătății din Moldova trebuie să răspundă noilor necesități, apărute în urma schimbărilor demografice și socio-culturale, procesului de globalizare și progresului rapid al tehnologiilor medicale.

Suntem în secolul XXI secolul tehnologiilor moderne și a inovațiilor, secolul emancipării depline, secol în care devenim tentați de senzații tari, transformându-ne în victime a unor vicii devastatoare.

Situația alarmantă privind mortalitatea populației, apariția și frecvența bolilor cronice de astăzi, creșterea deprinderilor dăunătoare în rîndul populației (alcoolism, tabagism, narcomanie) necesită intensificarea activităților și implicării farmacistului în promovarea modului sănătos de viață. Aceasta devine o necesitate a timpului mai ales că îmbunătățirea sănătății, preîntâmpinarea declinului ei și promovarea unui mod sănătos de viață este unul din elementele de bază a Regulilor de bună practică farmaceutică [6,7].

Cele menționate au determinat actualitatea temei, scopul și obiectivele acesteia.

Scopul lucrării

Reliefarea impactului societății contemporane cu viciile secolului XXI și evaluarea rolului farmacistului în combaterea și profilaxia acestora.

Obiectivele lucrării

1. Studiul datelor statistice privind incidența consumului de țigări, alcool și droguri la nivel mondial și național, determinarea efectelor negative a fumatului, alcoolismului și narcomaniei asupra societății și asupra organismului uman.
2. Aprecierea rolului și acțiunilor farmaciștilor în promovarea modului sănătos de viață.
3. Elaborarea unor măsuri privind acțiunile farmaciștilor în prevenirea răspîndirii fumatului și acordarea serviciilor anti-fumat în farmaciile din Republica Moldova.

Rezultate, discuții, concluzii

Omul este singura ființă vie care își distruge cu bună știință sănătatea, folosind drogurile. La momentul actual cele mai răspândite vicii cu care se luptă omenirea sunt fumatul, alcoolismul, narcomania.

În prezent, tabagismul este considerat o maladie care are toate atribuțiile unei epidemii sau mai exact a unei pandemii a secolului.

Studiile OMS confirmă că în lume actualmente fumează peste 35% de populație. Așadar, fumatul continuă să rămână o problemă majoră pentru sănătatea publică și generațiile următoare.

În Republica Moldova utilizarea tutunului este o problemă majoră în ultima decadă și este în creștere în zilele noastre (circa 60-65 la sută din populație fumează) [4].

Fumatul are efecte devastatoare asupra sănătății fumătorilor, fiind incriminat în provocarea multor boli.

Nefumătorii expuși unui mediu în care se fumează (fumători pasivi) au de asemenea un risc ridicat de a dezvolta boli asociate fumatului.

Aproximativ 33000 de fumători pasivi din Statele Unite ale Americii și 20000 din statele Uniunii Europene mor în fiecare an din această cauza.

Cele menționate demonstrează clar că viciul fumatului nu mai poate fi considerat o problemă strict personală a fumătorului întrucât ea are implicații deosebit de serioase asupra ambianței, deci a întregii societăți.

O alta problema majora cu care se confrunta societatea este cea a alcoolismului.

Alcoolul este drogul cel mai consumat în mediul nostru socio-cultural, generând cele mai multe probleme sociale și de sănătate.

Și consumul abuziv de alcool constituie unul din factorii de risc pentru populația din Republica Moldova.

Rezultatul consumului abuziv de alcool în Republica Moldova generează 48000 cazuri de alcoolism cronic.

Efectele consumului de alcool se răsfrâng la nivelul tuturor organelor.

Narcomania este un alt viciu care duce la dezvoltarea unei societăți degradate.

La nivel mondial se estimează că sunt 200 de milioane de consumatori, cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani.

După cum se știe farmaciștii sunt cel mai des vizitați și mai accesibili membri ai echipei ocrotirii sănătății, fiind vizitați atât de persoane bolnave cât și de cele sănătoase. Spre exemplu în țările Uniunii Europene cei 107000 farmaciști deservește 343,3 milioane din populație. Din acest număr aproximativ 17 milioane vizitează farmacia zilnic [1].

Deci pentru a stopa impactul acestor vicii asupra societății e necesar ca farmaciștii să-și extindă activitatea de la cea, preponderent axată pe livrarea medicamentelor necesare pacientului, spre cea implicată în diverse proiecte ce vizează promovarea unui mod sănătos de viață.

Încă în anul 1992 a fost adoptat planul de acțiuni a OMS "Pentru o Europă liberă de Tutun" care propunea 37 de proiecte în 6 sfere de activitate. Unul din cele 37 de proiecte a constatat că "farmaciile vor fi încurajate să devină centre de prestare a serviciilor anti-fumat". Forul European al Asociației Farmaciștilor și OMS a subliniat rolul important al farmaciștilor în ajutorul acordat în procesul de realizare a acestui plan.

Între anii 1999-2002 a fost lansat Proiectul de Parteneriat European al OMS pentru Reducerea dependenței de tutun, care a avut parteneri asociațiile farmaciștilor din 12 țări și drept obiectiv scăderea numărului de decese asociate tutunului și a îmbolnăvirilor din rândul fumătorilor dependenți de tutun [2,3].

În Marea Britanie serviciile anti-fumat acordate de farmaciști constau în oferirea terapiei de substituție nicotinică gratis timp de 1 săptămână, consultații de 15 minute oferite timp de patru săptămâni. Pentru fumătorii avansați au fost oferite trei consultații suplimentare.

În Australia a demarat un proiect pilot sub egida "The Pharmacy Guild of Australia", în India a fost desfășurată „Săptămâna națională a farmaciei” sub lozinca „Farmaciștii pentru

promovarea unui viitor independent de tutun”, acțiuni similare au fost întreprinse și în Japonia.

În Statele Unite ale Americii, de către Departamentul de epidemiologie publică a Universității de medicină din California, a fost editat un Curriculum ce prevede modalitățile de implicare a farmaciștilor și a studenților farmaciști în lupta împotriva fumatului [2].

În Republica Moldova, prin suportul și susținerea Asociației farmaciștilor a demarat un proiect de implicare a farmaciilor comunitare și farmaciștilor în activități privind promovarea unui mod sănătos de viață prin implicarea lor în activități anti-fumat.

Primul pas în implicarea în acest program este transformarea farmaciei într-o zonă cu regim anti-fumat și crearea spațiilor, încăperilor sau ungherașelor unde fumătorii ar putea beneficia de sfaturi utile și divers suport informațional în acest domeniu.

Rolul farmaciștilor în prestarea serviciilor anti-fumat constă în:

- a). Oferirea informației despre daunele, riscurile și consecințele la care sunt supuși fumătorii. Pentru aceasta farmaciștii trebuie să dispună de suporturi informaționale (postere, leaflet-uri, cărți, materiale audio și video), să fie antrenați în diverse training-uri care le-ar permite îmbogățirea nivelului propriu de cunoștințe în acest domeniu;
- b). Realizarea unor măsuri practice, cum ar fi măsurarea tensiunii arteriale, a nivelului de colesterol cu ajutorul testelor. Rezultatele obținute le vor da argumente în plus în informarea referitor la consecințele fumatul și faptului că fumatul este unul din factorii decisivi în apariția bolilor cardiovasculare;
- c). Eliberarea preparatelor terapiei de substituție nicotinică și oferirea informației necesare privind efectele lor și modalitatea de utilizare a acestora.

În acest scop au fost întreprinse următoarele acțiuni:

1. Cu suportul Asociației farmaciștilor a fost elaborat conținutul și editate leaflet-uri privitor la cele mai importante activități ale vizitatorilor farmaciei ca să nu devină fumători sau să se lese de acest viciu, fiind disponibile în limba româna și rusă;
2. Acțiunile farmaciștilor în realizarea modelelor de prestare a serviciilor anti-fumat în farmacie;

Modelul 1 de prestare a serviciilor anti-fumat este orientat spre creșterea implicării farmacistului în ajutorul acordat persoanelor care vreau să lase fumatul.

Sistemul este, de fapt, o schemă de monitorizare cu două elemente:

- Cartela de progresare a fumătorului;
- Fișa de profil a farmacistului.

Fișa de profil a farmacistului este îndeplinită de pacient la emiterea cartelei de progres. Conține 4 secțiuni: informații personale despre pacient, anamneza medicală, statutul de fumător și acțiunile convenite.

Acest model de monitorizare e simplu și ușor de utilizat. Este destinat pentru a formaliza legătura dintre farmacist și persoana ce dorește să se lase de fumat.

Modelul 2 prevede prestarea serviciilor anti-fumat în grup, utilizând substituții nicotinică, farmacistul avînd rolul de moderator de grup. Se presupune că fumătorii vor plăti o taxă pentru participarea în acest program sau farmaciștii vor fi remunerași cu o taxa din partea autorităților din domeniul sănătății.

Modelul de grup va fi o metoda eficientă deoarece structura de grup oferă posibilitate fumătorilor să vină cu idei, opinii, sfaturi și să împărtășească problemele și experiențele pe care le-au întâmpinat pe parcurs.

Oferirea informației despre modalitatea de utilizare și efectele preparatelor terapiei de substituție nicotinică este o altă modalitate a farmacistului de a se implica în lupta anti-fumat.

Conform datelor publicate pe site-ul Agenției Medicamentului la 1 martie 2008 Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor conținea patru medicamente destinate tratamentului dependentei nicotinică.

3. Instruirea farmaciștilor în cadrul cursurilor de perfecționare cu tema: “Rolul și sarcinile farmacistului în combaterea fumatului și promovarea modului sănătos de viață”.

În republica Moldova aceste acțiuni sunt la început de cale după cum și implementarea

Regulilor de Bună Practică în Farmacii.

Despre anumite rezultate vom putea vorbi peste o anumită perioadă de timp, când se vor include în acest proiect mai multe farmacii comunitare și farmaciști.

Bibliografie

1. Pharmacists against Smoking, - Research Report, - 2001, - www. euopharmforum.org.
2. Pharmacy Smoking Cessation Services Contributing to Public Health, - www.smokefreeoptions.com.
3. Smoke-Free Europe 12, Pharmacists and Action on Tobacco, - www. euopharmforum.org.
4. Varfolomei Calmîc Optimizarea activității de educație pentru sănătate și promovare a modului sănătos de viață în condiții socio-economice noi, - Autoreferat al tezei de doctor în medicină, - Chișinău, - 2007.
5. WHO report on the global Tobacco epidemic, - 2008, - www.who.com.
6. Надлежащая аптечная практика (НАП) в общественных и больничных аптеках, - Всемирная организация здравоохранения, - 1997, - 12 стр.
7. Надлежащая аптечная практика в Новых Независимых Государствах, Руководство по разработке и внедрение стандартов, Всемирная Организация Здравоохранения, - Копенгаген, - Дания, - май 2001, - 10 стр.

STUDIUL DE MARKETING PENTRU PREPARATE ANTIMICOTICE AUTOHTONE

Nadejda Ciobanu, Anatol Peschin

Catedra Farmacie Socială USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Marketing study of the antifungal drugs on the local market

In this article, some results of the study possibilities of implementation antifungal drugs on pharmaceutical market of the Republic of Moldova: Iod-amidon, Propiconazol, “Rostopască” are presented.

Rezumat

În această lucrare sunt prezentate rezultatele cercetărilor, privind posibilitatea implementării pe piața farmaceutică a Moldovei a preparatelor medicamentoase autohtone: Iod-amidon, Propiconazol, „Rostopască”.

Actualitatea

În epoca marilor progrese tehnologice, societatea și știința contemporană, angajată în realizarea mijloacelor de tratament a diferitor afecțiuni, trebuie să găsească modalități cât mai eficiente de realizare a lor. În această ordine de idei problema chimioterapiei infecțiilor continuă să rămână până în prezent o problemă actuală. Astăzi infecțiile fungice fac parte din problemele prioritare a diferitor țări, indiferent de nivelul lor de dezvoltare economică.

În structura morbidității generale a infecțiilor dermatologice, micozele ocupă locul 2, după piodermite. În conformitate cu datele Organizației Mondiale a Sănătății numai 5% din totalul de micoze pot fi atribuite către maladiile primare, iar fiecare al cincilea om suportă afecțiuni micotice. Necătând la eforturile depuse de medici, frecvența acestor maladii rămâne destul de înaltă.

Reieșind din cele expuse, **scopul propus pentru cercetare** a fost: studiul de marketing pentru preparatele autohtone: Iod-amidon, Propiconazol și “Rostopască” vizavi de preparatele antimicotice, existente pe piața farmaceutică a Moldovei.

Pentru realizarea scopului propus au fost stabilite următoarele sarcini:

- Analiza statistică a incidenței afecțiunilor micotice în Republica Moldova;
- Studiul pieții farmaceutice a preparatelor antimicotice în Republica Moldova;